

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

894

Vragen van het lid **Van der Lee** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Financiën over *het bericht «AFM bezorgd over stijging marktaandeel van private equity in de accountancy»* (ingezonden 29 november 2024).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 19 december 2024).

Vraag 1

Heeft u kennis genomen van het artikel «AFM bezorgd over stijging marktaandeel van private equity in de accountancy»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

In hoeverre biedt de Wijzigingswet accountancysector al antwoorden op deze ontwikkelingen of denkt u dat er in deze wet extra waarborgen dienen te worden ingebouwd?

Antwoord 2

In het wetsvoorstel wordt de verplichting tot instelling van een onafhankelijk intern toezichthoudend orgaan (raad van commissarissen) uitgebreid tot de grootste reguliere accountantsorganisaties.² De leden van dit orgaan moeten onafhankelijk zijn en het maatschappelijke belang van goed uitgevoerde wettelijke controles en het belang van de accountantsorganisatie voorop stellen.

Verder zijn in de huidige wetgeving al verschillende maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid van de externe accountant moeten waarborgen. Zo moeten accountants en accountantsorganisaties zelf de meerderheid van de stemrechten in een accountantsorganisatie houden, mag de zeggenschapsstructuur geen belemmering vormen voor het toezicht en moet een accountantsorganisatie de bedrijfsvoering zo inrichten dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt.³ Die verplichtingen gelden ook voor accountantsorganisaties waarvan de eigenaar een private-equitypartij is.

¹ FD.nl, 28 november 2024, fd.nl/financiele-markten/1538049/afm-ziet-marktaandeel-van-private-equity-in-de-accountancy-rap-stijgen

² Zie het voorgestelde artikel 24c.

³ Zie de artikelen 16b, 17 en 21 Wet toezicht accountantsorganisaties.

Vraag 3

Hoe komt het dat het aandeel van private equity in de accountancy in een jaar tijd is gestegen van 11% naar 21%?

Antwoord 3

Stabiele omzetcijfers, aantrekkelijke winstgevendheid en de mogelijkheden voor innovatie en een efficiëntere bedrijfsvoering maken de accountancysector aantrekkelijk voor private-equitypartijen.⁴ Daar waar de omzet van consultants conjunctuurgevoelig is, zorgt de herhalende aard van de wettelijke controleplicht voor een stabiele omzetstroom in de accountancysector.

Vraag 4

Tot hoe ver verwacht u dat dit aandeel doorstijgt de komende jaren?

Antwoord 4

Ik kan hier geen concrete inschatting geven. Doordat de accountancysector als een aantrekkelijke markt wordt gezien, zoals ik heb toegelicht in het antwoord op vraag 3, kan het zo zijn dat de consolidatie in de accountancysector verder doorgaat en dat private-equitypartijen hier een rol in blijven spelen.⁵

Vraag 5

Bent u het met AFM eens dat dit een onwenselijke ontwikkeling is die ten koste kan gaan van de kwaliteit van de wettelijke controles?

Antwoord 5

Het effect van private equity in de accountancysector is niet op één manier te duiden. Accountantsorganisaties die zich openstellen voor een private-equityaandeelhouder, kunnen daar baat bij hebben als er op een andere wijze geen ruimte is of kan ontstaan voor investeringen in innovatiever en efficiënter werken en daarmee in een hogere kwaliteit. Soms worden vraagtekens gezet bij het streven naar winst van een dergelijke aandeelhouder. Daar staat tegenover dat de wens om rendement te maken op dit moment ook al onderdeel is van de bedrijfsvoering van accountantsorganisaties en dus niet alleen is voorbehouden aan private equity. Anderzijds is het zo dat aandeelhouders, onder wie private-equitypartijen, een groter belang kunnen hebben bij groei van omzet en winst, en vooral ook uit kunnen zijn op kortetermijnrendement. Dit kan mogelijk botsen met het langetermijnbelang van de kwaliteit van de wettelijke controle. Daarom verwacht ik van accountantsorganisaties die een samenwerking met private-equity-investeerders overwegen, dat zij beheersing van korte- en langetermijnrisico's hiervan meenemen. De AFM heeft in april 2023 in een publicatie hierover ook verwachtingen uitgesproken.⁶

Vraag 6

De kwaliteit van de wettelijke controles door accountantsbureaus is al jaren te laag volgens de AFM. Welke stappen onderneemt u om deze kwaliteit te verbeteren?

Antwoord 6

Iedereen moet erop kunnen vertrouwen dat wettelijke controles voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Onder meer op basis van onderzoek van de AFM is duidelijk dat bepaalde kwaliteitsaspecten van de wettelijke controle vatbaar zijn voor verbetering.⁷ De primaire verantwoordelijkheid om die kwaliteit te verhogen ligt bij de accountantsorganisaties zelf. Zij zijn verantwoordelijk voor de toepassing van controlestandaarden, voor het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing en voor een kwaliteitsgerichte cultuur. In het voorstel voor de Wijzigingswet accountancysector, dat bij uw Kamer aanhangig is, zijn

⁴ AFM (2024), *Sector in Beeld Accountancy en Verslaggeving*.

⁵ Idem.

⁶ «Private-equity-investeringen in accountancysector; houd oog voor het risico», AFM, 17 april 2023.

⁷ AFM (2024), *OKB: De diepte in*.

maatregelen opgenomen om de kwaliteit van de wettelijke controle te verbeteren.⁸

Vraag 7

Welke effecten verwacht u als gevolg van deze ontwikkeling op de controle van de boekhouding van Nederlandse bedrijven en organisaties?

Antwoord 7

Wettelijke controles moeten voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen om onder andere de onafhankelijkheid van de controle te borgen en ongewenste invloed van derden te voorkomen. Deze eisen gelden voor alle accountantsorganisaties, waarbij het niet uitmaakt of zij wel of niet gefinancierd door private equity. De intrede van private equity in de accountancysector brengt kansen en risico's met zich mee ten aanzien van de kwaliteit van wettelijke jaarrekeningcontroles en, in de nabije toekomst, assurance-onderzoeken van duurzaamheidsrapportering. Het is nog niet goed te voorspellen wat de gevolgen van deze ontwikkeling zijn. De AFM en ik blijven de ontwikkelingen en risico's van private equity in de accountancysector monitoren.

Vraag 8

Private equity zorgt volgens het FD voor versnelde consolidering in de accountancy-markt. Wat zijn hier de gevolgen van?

Antwoord 8

Versnelde consolidering kan ervoor zorgen dat grotere accountantsorganisaties meer investeringen kunnen doen. Op die manier kunnen ze de bedrijfsvoering optimaliseren en mogelijk de kwaliteit verbeteren. De Kwartiermakers toekomst accountancysector, die de accountancysector nader hebben onderzocht en in dat kader aanbevelingen hebben gedaan, onderschrijven dit.⁹ Ook kunnen private-equityinvesteringen een oplossing zijn voor het opvolgingsprobleem binnen het partnermodel. Ik sluit me aan bij de oproep van de Kwartiermakers aan private-equitypartijen dat zij transparant moeten zijn over hun afspraken met accountantsorganisaties.

Vraag 9

Is de AFM voldoende toegerust op de door hen aangekondigde «intensivering» van de controles?

Antwoord 9

De AFM moet voldoende toegerust zijn om haar toezichttaak goed te kunnen vervullen.¹⁰ Ook de commissie die over de toekomst van de accountancysector heeft geadviseerd, de Commissie toekomst accountancysector (Cta), heeft hier aandacht aan besteed.¹¹ In navolging van het rapport van de Cta is voor het intensiveren van het accountantstoezicht vanaf 2021 het kostenkader voor de AFM verhoogd.¹² Daarbij gaat het niet alleen om het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving, maar ook op het signaleren van ontwikkelingen en risico's in de sector, onder andere ten aanzien van private equity in de accountancysector.

Vraag 10

Welke stappen kunt u ondernemen om de aanwezigheid van private equity in de accountancy tegen te gaan?

Antwoord 10

Het overheidsbeleid is erop gericht dat wettelijke controles goed worden uitgevoerd. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de accountantsorganisaties. De AFM houdt daar toezicht op. Dit vraagt een kwaliteitsgerichte cultuur en investeringen in innovatie en automatisering. Private-equityfinanciering kan een middel zijn om die investeringen mogelijk te

⁸ Kamerstukken II 2023/24, 36 484, nr. 2.

⁹ Kamerstukken II, 2023/24, 33 977, nr. 45.

¹⁰ Kamerstukken II, 2023/24, 33 977, nr. 47.

¹¹ Kamerstukken II, 2020/21, 33 977, nr. 28.

¹² Voor het kostenkader 2021–2024 zie Kamerstukken II, 2020/21, 33 957, nr. 33, en 33 977, nr. 36; voor het kostenkader 2025–2028 zie Kamerstukken II, 32 545, nr. 205.

maken. Ik vind het belangrijk dat accountantsorganisaties de risico's van private equity goed afwegen en kunnen beheersen.¹³ Ik ben geen voorstander van specifieke maatregelen gericht tegen private-equitypartijen, omdat ik op dit moment geen aanleiding heb te veronderstellen dat de invloed van private equity per saldo afbreuk doet aan de kwaliteit van de wettelijke controle. Ik houd de ontwikkelingen nauwgezet in de gaten, samen met de AFM.

¹³ Zie voetnoot 6.